

Slovenský jazyk a literatúra

GRAMATIKA

1. Charakterizujte výkladový slohový postup. Definujte výklad ako slohový útvar. Definujte pojmy citát, parafráza a bibliografický odkaz.
2. Definujte pojmy štylistika, jazykový štýl, objektívne a subjektívne štýlotvorné činitele, slohový postup, slohový útvar, slohový žáner.
3. Charakterizujte opisný slohový postup (druhy opisu). Definujte pojem charakteristika (druhy charakteristiky).
4. Charakterizujte morfológiu ako jazykovednú disciplínu, definujte ohybné slovné druhy a povedzte, aké gramatické kategórie sa pri nich určujú.
5. Charakterizujte indoeurópsky prajazyk. Rozdeľte indoeurópske jazyky (príklady). Ktorý jazyk sa stal predchodcom slovanských jazykov. Rozdeľte slovanské jazyky (príklady).
6. Definujte pojem veta, vetosled a slovosled. Rozdelenie viet podľa modálnosti/obsahu, zloženia, členitosti a charakterizujte ich.
7. Charakterizujte rečnícky štýl.
8. Urobte prehľadný výklad o vývine spisovnej slovenčiny. Podrobnejšie kodifikácia - A. Bernoláka, Ľ. Štúra a M. Hattalu.
9. Charakterizujte proces učenia a definujte faktory ovplyvňujúce učenie. Definujte pojem informácia. Charakterizujte zdroje informácií a spôsoby ich spracovania.
10. Vymenujte a vysvetlite slovtvorné postupy, prostredníctvom ktorých sa v slovenčine obohacuje slovná zásoba.
11. Charakterizujte interview ako slohový útvar, zarad'te ho do slohového postupu a jazykového štýlu.
12. Charakterizujte diskusný príspevok. Povedzte, aký cieľ a kompozíciu má diskusný príspevok. Uved'zte, ktoré slohové postupy uplatňujeme v diskusnom príspevku.
13. Charakterizujte žiadosť a motivačný list. Zarad'te ich do jazykového štýlu. Charakterizujte štruktúru žiadosti a motivačného listu.
14. Charakterizujte hovorový štýl.
15. Definujte pojem slovník. Vymenujte druhy jazykovedných slovníkov (charakterizujte).
16. Urobte výklad o textovej (nadvetnej) syntaxi. Vysvetlite, čo znamená členenie textu a odstupňovanie textu.
17. Charakterizujte administratívny štýl.
18. Definujte pojmy syntax, syntagma. Charakterizujte druhy skladov. Vymenujte hlavné a vedľajšie vetné členy.
19. Vysvetlite podstatu umeleckého jazykového štýlu.
20. Definujte slovo a vysvetlite jeho funkciu. Analyzujte slovnú zásobu a jej členenie.
21. Charakterizujte publicistický štýl.
22. Zarad'te súkromný list k jazykovému štýlu. Vysvetlite rozdiel medzi písanými žánrami súkromného a administratívneho styku.
23. Charakterizujte úvahu ako slohový útvar.
24. Charakterizujte rozprávací slohový postup. Uved'zte druhy rozprávania a kompozičné princípy, ktoré v ňom môžete uplatniť. Vysvetlite kompozíciu umeleckého rozprávania
25. Charakterizujte neohybné slovné druhy. Zdôvodnite, prečo ich voláme neohybné.
26. Charakterizujte náučný štýl.
27. Charakterizujte komunikáciu a druhy komunikácie. Vysvetlite komunikačný reťazec.
28. Definujte pojmy fonetika a fonológia. Vysvetlite systém slovenských hlások. Zdôvodnite princípy znelostnej asimilácie.
29. Vysvetlite pojmy ortoepia, ortografia a charakterizujte prozodické vlastnosti reči. Vysvetlite pravidlo o rytmickej krátení.
30. Charakterizujte štruktúrovaný životopis, úradný životopis a beletrizovaný životopis. Zarad'te ich do jazykových štýlov. Charakterizujte štruktúru životopisu.

LITERATÚRA

1. Charakterizujte funkciu rozprávača v literárnom texte. Vymenujte a charakterizujte typy rozprávačov.
J. G. Tajovský – Maco Mlieč, J. D. Salinger – Kto chytá v žite
2. Vysvetlite podstatu voľného verša. Charakterizujte pluralitu básnických smerov medzivojnového obdobia v slovenskej poézii.
E. B. Lukáč – Paradoxon, R. Dilong – Za múrom kláštora, R. Fabry – Uťaté ruky, J. Smrek – Cválajúce dni
3. Charakterizujte znaky stredovekej a staroslovienskej literatúry. Definujte pojmy legenda a hymnus. Zhodnoťte, aký vplyv mala byzantská misia na život Slovanov.
Konštantín – Proglas, Kliment – Život Konštantína
4. Charakterizujte román a jeho znaky, vymenujte druhy románov. Vysvetlite rozdiel medzi spoločenským a psychologickým románom.
J. C. Hronský – Jozef Mak, M. Kukučín – Dom v stráni
5. Vysvetlite podstatu veselohry a komédie, charakterizujte ich hrdinu a jazyk. Priblížte obdobie zrodu slovenskej divadelnej veselohry.
J. Palárik – Zmierenie ..., Molier – Lakomec
6. Charakterizujte literárne obdobie, v ktorom autori nielen napodobňovali antické diela, ale aj postupne zobrazovali prirodzený radostný vzťah človeka k pozemskému životu.
W. Shakespeare – Hamlet, F. Petrarca – Sonety pre Lauru
7. Charakterizujte svetovú literatúru po r. 1945. Priblížte tvorbu existencializmu, beat generation, neorealizmu, magického realizmu.
J. Kerouac – Na ceste, A. Moravia – Rimanka, G. G. Marqueze – Sto rokov samoty, J. P. Sartre – Múr
8. Charakterizujte epos ako najstarší žáner veršovanej epiky. Interpretujte kompozíciu eposu. Stručne priblížte literárne obdobie, z ktorého pochádzajú najstaršie eposy.
Epos o Gilgamešovi, Homér – Iliada
9. Definujte časomerný prozodický systém a demonštrujte ho. Charakterizujte obdobie, v ktorom sa tento systém v slovenskej literatúre uplatňoval.
J. Hollý – Svatopluk, J. Kollár – Slavy dcera
10. Definujte pojmy sonet, symbol, alegória a protiklad. Povedzte štruktúru sonetu. Priblížte literárne obdobie, v ktorom sa používali symboly.
F. Petrarca – Sonety pre Lauru, P. O. Hviezdoslav – Krvavé sonety, I. Krasko – Zmráka sa, S. H. Vajanský – Slovenčina
11. Charakterizujte absurdnú drámu a jej znaky.
S. Becket – Čakanie na Godota, M. Lasica a J. Satinský – Soirée
12. Definujte pojem lyrika a charakterizujte jej znaky. Povedzte základné rozdiely medzi ľúbostnou, spoločenskou, didakticko-reflexívnou a duchovnou lyrikou.
A. Sládkovič – Marina, I. Krasko – Jehovah, H. Gavlovič – Veľmi je hlúpy, kto vlast svou tupí, J. Silan – Rebrík do neba
13. Charakterizujte pojmy epická poézia (lyrickoepická) a balada.
P. O. Hviezdoslav – Hájnikova žena, J. Kráľ – Zakliata panna vo Váhu a divný Janko
14. Definujte fantastickú literatúru. Definujte pojmy utópia, sci-fi próza a fantasy. Uveďte spoločné a rozdielne znaky rozprávky a fantastickej literatúry.
G. Orwell – 1984, K. Čapek – Válka s Mloky, J. Rowlingová – Harry Potter,
15. Definujte sylabický prozodický systém a demonštrujte ho na vybranej ukážke. Charakterizujte obdobie slovenskej romantickej literatúry.
J. Botto – Smrť Jánošíkova, S. Chalupka – Mor ho!
16. Definujte detektívny román, vymenujte jeho znaky. Popíšte najčastejší model kompozičného usporiadania detektívky. Charakterizujte vnútorný monológ.
A. Christie – Vraždy podľa abecedy, F. M. Dostojevskij – Zločin a trest
17. Charakterizujte tragickú drámu a jej hrdinu. Vysvetlite pojem katarzia.
Sofokles – Antigona, I. Stodola – Bačova žena

18. Vysvetlite pojem totalita. Charakterizujte znaky socialistického realizmu a uveďte spôsoby literárneho odporu voči nemu.
L. Mňačko – Ako chutí moc, P. Jilemnický – O dvoch bratoch, z ktorých prvý druhého vôbec nepoznal
19. Definujte pojem dráma. Charakterizujte vonkajšiu a vnútornú kompozíciu divadelnej hry. Definujte pojmy jednoaktovka, inscenácia, monológ, dialóg, replika, autorská poznámka, herec, režisér a dramaturg.
J. G. Tajovský – Statky-zmätky, W. Shakespeare – Rómeo a Júlia
20. Definujte poviedku a charakterizuj obdobie, v ktorom bola poviedka dominantným žánrom.
M. Kukučín – Keď báčik z Chochoľova umrie, J. G. Tajovský – Mamka Pôstková
21. Prezentujte ucelený pohľad na život a dielo Ľudovíta Štúra.
22. Charakterizujte obdobie po 2. svetovej vojne a spôsoby spracovania reality v slovenskej literatúre (obraz 2. svetovej vojny, SNP a židovská tematika).
R. Jašík – Námestie svätej Alžbety, A. Bednár – Sklený vrch, I. Bukovčan – Kým kohút nezaspieva
23. Charakterizujte novelu a chronologický kompozičný postup.
B. S. Timrava – Ľapákovci, F. Švantner - Malka
24. Definujte pojem stratená generácia. Vysvetlite stvárnenie 1. svetovej vojny v medzivojnovnej svetovej próze.
R. Rollad – Peter a Lucia, E. M. Remarque – Na západe nič nové
25. Charakterizujte prózu naturizmu. Vysvetlite princíp reťazového kompozičného postupu.
D. Chrobák – Drak sa vracia, M. Figuli – Tri gaštanové kone
26. Vysvetlite podstatu a postavenie ženy v literatúre. Analyzujte 2 ľubovoľné literárne diela, v ktorých podľa vás vystupuje výrazná ženská postava.
F. M. Tolstoj – Anna Kareninová, A. Bednár – Kolíska, B. S. Timrava - Ľapákovci
27. Vysvetlite pojmy avantgarda, pásmo, automatický text. Analyzujte tvorbu avantgardných autorov a stručne charakterizujte avantgardný smer, do ktorého patria.
G. Appolinaire – Pásmo, V. Nezval – Abeceda, T. Tzara. A. Breton – Za krásneho prísvitu
28. Analyzujte diela ľubovoľných autorov z regiónu, v ktorom žijeme. Charakterizujte, akými prvkami typickými pre váš región, sa autori pri svojej tvorbe inšpirovali.
A. Sládkovič – Detvan, B. S. Timrava – Ľapákovci, J. C. Hronský – Jozef Mak + detská literatúra
29. Charakterizujte ľudovú slovesnosť, jej vývin, jednotlivé žánre.
30. Definujte pojmy umenie, literatúra a literárna veda. Charakterizujte druhy literatúry. Vysvetlite rozdiely medzi lyrikou a epikou, charakterizujte ich žánre.
M. Válek – Jablko, P. Jaroš – Tisícročná včela, S. Štepka – Jááánošík

